

СПРАВА «ЖВАВИЙ ПРОТИ УКРАЇНИ»

(CASE OF ZHVAVYY v. UKRAINE)

(Заява № 6781/13)

Стислий виклад рішення від 20 вересня 2022 року

У 2010 році заявник був звільнений з посади директора підприємства та втратив свою частку у ньому. У зв'язку з цим він звернувся з позовом проти двох співзасновників підприємства, а також подав скарги до міліції та прокуратури. У письмових доводах під час судового розгляду та скаргах до правоохоронних органів заявник стверджував, що тогочасний голова Вищої ради юстиції (далі – Голова) використовував свій вплив на суддів, правоохоронні органи та працівників підприємства, аби допомогти співзасновникам підприємства позбавити заявника його майна.

У 2012 році Голова ініціював щодо заявника провадження про захист честі та гідності, стверджуючи, що заявник наводив образливі та неправдиві твердження про нього, які вплинули на його репутацію та повсякденне життя. Суди ухвалили рішення не на користь заявника та зобов'язали його сплатити 160 000 гривень за образу позивача. У відкритті касаційного провадження заявнику було відмовлено. З метою виконання рішення виконавча служба наклала арешт на майно та рахунки заявника та з грудня 2020 року стягує частину його пенсії.

До Європейського суду з прав людини (далі – Європейський суд) заявник скаржився за статтями 6 та 13 Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод (далі – Конвенція) що визнання його відповідальним за наклеп на Голову не могло вважатися необхідним у демократичному суспільстві та порушило його право на свободу вираження поглядів. Європейський суд вирішив розглядати скаргу заявника за статтею 10 Конвенції. Також заявник висунув інші скарги, посилаючись на статтю 6 Конвенції та статтю 1 Першого протоколу до Конвенції щодо неналежного розгляду національними судами доказів у його справі та надмірної суми, яку він мав сплатити за рішенням суду в якості покарання.

Розглянувши скарги заявника за статтею 10 Конвенції, Європейський суд зауважив, що хоча обвинувачення заявника були серйозними, використані формулювання не були грубими, образливими чи надмірними. До того ж оскаржувані твердження не були наведені публічно, а отже будь-який негативний вплив на репутацію Голови був досить обмежений. Крім того, твердження, наведені заявником у скаргах до правоохоронних органів, були висловлені з основною метою їхньої перевірки компетентними органами державної влади. Ніщо не свідчить, що заявник діяв поза встановленими законодавством межами для подання таких скарг. Крім того, Європейський суд зазначив, що з клопотань заявника до судів під час провадження про захист честі та гідності вбачається, що

він намагався надати підтверджуючі докази для своїх обвинувачень, однак національні суди вважали їх такими, що не мають стосунку до справи.

Європейський суд також вказав на значну суму відшкодування, яку був зобов'язаний сплатити заявник. З огляду на характер тверджень заявника, спосіб вираження, і вплив, який вони могли мати на Голову, Європейський суд звернув увагу на відсутність виняткових обставин, які виправдовували б застосування такого суворого покарання.

З огляду на зазначене Європейський суд дійшов висновку, що провадження про захист честі та гідності призвело до надмірного та непропорційного тягара, покладеного на заявника, а отже, було порушено статтю 10 Конвенції.

Щодо решти скарг Європейський суд вказав на відсутність необхідності розглядати окремо питання їхньої прийнятності чи суті з огляду на його висновок за статтею 10 Конвенції.

ЗА ЦИХ ПІДСТАВ СУД ОДНОГОЛОСНО

- « 1. Оголошує прийнятною скаргу за статтею 10 Конвенції;
2. Постановляє, що було порушено статтю 10 Конвенції;
3. Постановляє, що немає необхідності окремо розглядати питання прийнятності або суті нових скарг за статтею 6 Конвенції і статтею 1 Першого протоколу до Конвенції;
4. Постановляє, що:
  - (a) упродовж трьох місяців держава-відповідач повинна сплатити заявнику такі суми, які мають бути конвертовані в національну валюту держави-відповідача за курсом на день здійснення платежу:
    - (i) 24 (двадцять чотири) євро та додатково суму будь-якого податку, що може нараховуватися, в якості відшкодування матеріальної шкоди;
    - (ii) 2 000 (дві тисячі) євро та додатково суму будь-якого податку, що може нараховуватися, в якості відшкодування моральної шкоди;
    - (iii) 150 (сто п'ятдесят) євро та додатково суму будь-якого податку, що може нараховуватися заявнику, в якості компенсації судових та інших витрат, які мають бути сплачені безпосередньо на банківський рахунок пана Киченка;
  - (b) із закінченням зазначеного тримісячного строку до остаточного розрахунку на зазначені суми нараховуватиметься простий відсоток (simple interest) у розмірі граничної позичкової ставки Європейського центрального банку, яка діятиме в період несплати, до якої має бути додано три відсоткові пункти;
5. Відхиляє решту вимог заявника щодо справедливої сатисфакції.»